

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Бакало О.М.

аспірант,

Національний авіаційний університет

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ У ВИЩИХ ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ (НА ПРИКЛАДІ НАЦІОНАЛЬНОГО АВІАЦІЙНОГО УНІВЕРСИТЕТУ)

Технічні і інженерні науки, зокрема інформаційні технології, – це один з найпопулярніших напрямків на глобальному ринку міжнародної освіти.

Технічний фах здобуває майже 20 % від усієї кількості студентів-іноземців у світі. За цим показником технічні спеціальності поступаються лише бізнес-освіті, яка є лідером за кількістю іноземних студентів.

За статистичними даними, в Україні найбільшим попитом серед іноземних студентів користуються медичні і технічні спеціальності. 25 % (понад 16 тис.) іноземних студентів здобувають медичну освіту, а 20 % (понад 13 тис.) – вивчають технічні науки. Менш популярними є економічні і гуманітарні факультети українських університетів [2].

Національний авіаційний університет є найбільшим авіаційним вищим навчальним закладом України. Історія підготовки фахівців авіаційної галузі для іноземних держав розпочалася в Київському інституті цивільної авіації ще у 1949 році. Першими іноземними студентами стали 7 громадян Китайської Народної Республіки і Монгольської Народної Республіки, які навчалися на механічному факультеті. У 1977 році наказом Міністра цивільної авіації СРСР у Київському інституті інженерів цивільної авіації було відкрито підготовчий факультет для іноземних громадян. У 1987 році підготовчий факультет інституту був визнаний одним з десяти кращих на території колишнього СРСР.

На сьогодні в Національному авіаційному університеті здобувають освіту понад 1000 іноземних громадян з 47 країн світу. Вони навчаються на підготовчому відділенні, у профільних інститутах денної форми навчання, в Інституті заочного та дистанційного навчання, в Інституті післядипломного навчання і в аспірантурі університету. Найбільшою популярністю серед іноземних студентів денної форми навчання користуються: Аерокосмічний інститут (факультет літальних апаратів і механіко-енергетичний факультет), Інститут економіки і менеджменту (факультет економіки і підприємництва), Інститут міжнародних відносин, Інститут аеронавігації, Інститут аеропортів. Іноземні громадяни обирають такі спеціальності: «Авіація та космонавтика», «Комп'ютерна інженерія», «Економіка і підприємництво», «Менеджмент»,

«Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології», «Архітектура», «Електронні апарати», «Радіотехніка».

Здобуття освіти за цими спеціальностями потребує відповідної загальнонаукової підготовки. Більшість студентів-іноземців розпочинають своє навчання у Національному авіаційному університеті з підготовчого факультету, де здійснюється навчання за такими напрямками: інженерно-технічний, інженерно-економічний; економічний; гуманітарний; медико-біологічний. Технічний профіль навчання включає вивчення української мови і дисциплін природничого та загальнотехнічного циклу: математики, фізики, хімії, креслення, основ інформатики і обчислювальної техніки. Метою підготовки є оволодіння системою знань, умінь і навичок, необхідних при вивченні суміжних та професійно-орієнтованих дисциплін у вищих навчальних закладах технічного профілю.

Особливості складу розуму і відсутність мовного чуття у студентів технічних спеціальностей ускладнюють вивчення української мови. Студентам вищих технічних навчальних закладів властиві такі характеристики, які перешкоджають опануванню іноземної (у даному випадку – української) мови: напруженість, стриманість, замкненість. Вони не люблять брати участь у діалогах, рольових іграх, надаючи перевагу письмовим формам роботи. До цього додаються також національні і індивідуальні характеристики.

Особливістю пропедевтичної підготовки іноземних студентів до навчання є те, що рівень їхніх знань доволі часто не відповідає вимогам, які висуваються до студентів вищих навчальних закладів України. У зв'язку з цим вивчення дисциплін природничого та загальнотехнічного циклу є важливим для:

- 1) вивчення мови предмету;
- 2) заповнення прогалін у знаннях студентів, які виникають через розбіжності у програмах українських і національних шкіл;
- 3) вивчення студентами деяких розділів курсу заново, у разі недостатньої підготовки.

Результатом навчання на підготовчому відділенні за технічним профілем є готовність до навчання у вищому технічному навчальному закладі. Як зазначають Ігнатюк О.А., Сладких І.А., формування готовності студентів-іноземців до навчання у вищих технічних навчальних закладах – це формування низки якостей різнобічно освіченої творчої особистості, професійно компетентної, здатної продовжувати освіту засобами нерідної мови в іншомовному соціокультурному середовищі в умовах технічного ВНЗ. Структурними компонентами готовності є: мотиваційна готовність, адаптаційна готовність, теоретична готовність, практична готовність [1].

За умови успішного закінчення підготовчого відділення іноземні студенти зараховуються на навчання за обраною спеціальністю. Вони навчаються у групах з українськими студентами.

Ефективній фаховій підготовці у вищому навчальному закладі сприяють такі фактори: мотивація до навчання, усвідомлення правильності професійного вибору, успішність освоєння освітньої програми, задоволення освітнім процесом, комфортність умов навчання. Під час навчання іноземних студентів на цей процес впливають також: адаптованість до нового освітнього середовища, освоєння мови країни навчання як засобу спілкування і мови предмету як необхідної умови розуміння нового матеріалу.

Таким чином, можна виділити 2 основні етапи підготовки іноземних студентів у вищому технічному навчальному закладі: навчання на підготовчому відділенні та основний період навчання за обраною спеціальністю. Кожен з цих етапів має свої особливості, врахування яких сприяє ефективній організації системи навчання іноземних студентів.

Особливостями пропедевтичної підготовки у вищому технічному навчальному закладі є: необхідність вивчення української мови та мови предмету, повторення шкільного курсу дисциплін природничого та загальнотехнічного циклу та вивчення деяких тем заново (через розбіжності у програмах українських і національних шкіл та недостатній рівень підготовки студентів). Навчання на підготовчому відділенні відбувається за умов адаптації до нового освітнього і соціокультурного середовища, що значно ускладнює цей процес.

Основний період навчання іноземних студентів пов'язаний з такими особливостями: значним обсягом нового матеріалу, який складно засвоїти через недостатнє знання української мови; необхідністю адаптуватися до нових форм навчання (лекції, семінари, лабораторні роботи) і нової системи оцінювання (кредитно-модульна система); виникненням труднощів через необхідність входження у новий колектив (в одній групі можуть навчатися представники різних країн і українські студенти).

Список використаних джерел:

1. Ігнатюк О. А. Сутність поняття "готовність студентів-іноземців груп довузівської підготовки до навчання у вищих технічних навчальних закладах" / О. А. Ігнатюк, І. А. Сладких // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"]. Сер. : Педагогіка. – 2011. – Т. 173, Вип. 161. – С. 38-44.

2. Лозовий В.С. "Україна на міжнародному ринку освітніх послуг вищої освіти". Аналітична записка: [Електронний ресурс] / Лозовий В.С. // Серія «Гуманітарний розвиток». – № 13. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1695/>